

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพการณ์ของโลกในปัจจุบันอยู่ในยุคไร้พรมแดนที่ทำให้เกิดการแข่งขันทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่องคุณภาพของสินค้าและบริการทั่วโลก เป็นการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและการอยู่รอดของแต่ละประเทศ เป็นผลให้ประเทศไทยได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศบนพื้นฐานแนวคิดแบบทุนนิยมมาใช้บริหารประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาตัวเองในทุก ๆ ด้านเพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ แต่ผลที่รับจากการนำระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมมาใช้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรและกลับทำร้ายระบบสังคมไทย ที่เป็นดังนี้ เนื่องจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิมนั้น มีแนวคิดมาจากกลุ่มประเทศทางด้านการตะวันตกและมีปรัชญาในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นผลกำไรสูงสุด เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรี เพื่อสร้างความมั่งคั่งในการพัฒนาประเทศของตนเอง ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ในการเป็นประเทศผู้นำด้านเศรษฐกิจ อย่างไรก็ดีสำหรับในประเทศไทยการนำยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศแบบทุนนิยมมาใช้ไม่ได้คำนึงถึงระบบคุณธรรมจริยธรรม ผลที่ตามมาก็คือ ทำให้กลุ่มบุคคลบางกลุ่มมีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้นและแสวงหาผลประโยชน์ทุกวิถีทาง โดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม เกิดการแข่งขันแบบไม่เป็นธรรมและมีความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ในกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศ เนื่องจากยังไม่มีความเข้าใจที่ชัดเจนในระบบทุนนิยม นอกจากนั้นยังทำให้เกิดกระแสการบริโภคเพิ่มมากขึ้น ทำให้คนในสังคมไทยกลายเป็นผู้บริโภคแบบวัตถุนิยม และเกิดผลกระทบโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยจากแนวทางการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมของสังคมไทยที่อยู่กันอย่างสงบ เรียบง่าย และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กลายเป็นสังคมที่ต่างคนต่างใจคิดว่าฉันรันทดหาผลประโยชน์ เอารอดเอาเปรียบซึ่งกันและกันเพื่อความอยู่รอดและส่งผลกระทบต่อครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันหลักที่สำคัญที่สุดของสังคมด้วย

ในอดีตสังคมไทยเป็นครอบครัวขยาย แต่ผลจากการพัฒนาประเทศในทุกด้านทำให้ปัจจุบันสังคมไทยกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว โดยเฉพาะในเขตเมืองครอบครัวส่วนใหญ่จะประกอบด้วยพ่อแม่และลูก ซึ่งแต่ละวันทั้งพ่อและแม่ต้องใช้เวลาทั้งหมดไปกับการทำงานหารรายได้เลี้ยงครอบครัว พฤติกรรมการเลี้ยงดูลูกจึงตกอยู่ในภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมวัตถุนิยม พ่อแม่ไม่มีเวลาที่จะสนทนาซักถามและช่วยแก้ไขปัญหาดัง ๆ การอบรมบ่มนิสัย การเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ลูก รวมทั้งการถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตไม่อาจกระทำได้อีกหรือ ทำได้ก็ไม่มีสมบูรณ์แบบพ่อแม่กลับไปให้ความสำคัญในด้านสิ่งของมากกว่าความรักและการเอาใจใส่ ไม่เคยสนใจว่าลูกจะ

คบเพื่อนเช่นไร (วิรพล เจริญวิศาล, 2545, หน้า 1) การที่สภาพของสังคมเปลี่ยนไปเช่นนี้เด็กและเยาวชนจึงได้รับผลกระทบอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่อยู่ในช่วงของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นสถานะที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแบบเด็กไปสู่พฤติกรรมของผู้ใหญ่ ซึ่งสังคมแต่ละแห่งจะเป็นตัวกำหนดแบบฉบับแห่งพฤติกรรมเหล่านี้ให้ หากวัยรุ่นเหล่านั้นไม่ปฏิบัติตามแบบฉบับของสังคมก็จะถูกมองว่ามีความประพฤติในทางที่ไม่พึงประสงค์

ในเรื่องของความคาดหวังของสังคมที่มีต่อเด็กและเยาวชน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ ได้ทรงมีพระราชดำรัส เกี่ยวกับเยาวชนและอนาคตของชาติ ความตอนหนึ่งว่า “อนาคตของชาติทุกชาติย่อมขึ้นอยู่กับเด็ก เพราะเด็กคือผู้ใหญ่ในเวลาข้างหน้า ถ้าบุคคลได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองอยู่ในศีลธรรม เคารพกฎหมายของบ้านเมืองเสียตั้งแต่ยังเยาว์ เมื่อเติบโตขึ้นพลเมืองของประเทศจึงจะมีแต่คนดี และประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ก็โดยต้องมีพลเมืองอย่างว่านี้” (วัชรพันธ์ ประดิษฐ์พงษ์, 2544, หน้า 1) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ กำหนดคุณลักษณะเด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. มีความผูกพันในครอบครัว ความภูมิใจในความเป็นไทย มีทักษะในอาชีพและการดำรงชีวิตที่รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น
2. มีสุขภาพและพลานามัยแข็งแรง รู้จักการป้องกันตนเองจากโรคและสิ่งเสพติด
3. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ จริยธรรม คุณธรรมและมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบตามวัย
4. มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรีและความภูมิใจในการทำงานสุจริต รู้จักช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี, ม.ป.ป., หน้า 40-41)

เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นความหวังและอนาคตของประเทศชาติตามที่กล่าวมาข้างต้น สังคมจึงให้ความสนใจปัญหาของเด็กและเยาวชนเป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาซึ่งมีอายุระหว่าง 16-20 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลาย และเป็นวัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจซึ่งต้องปรับตัวมาก วัยรุ่นโดยทั่วไปชอบคบหาสมาคมกับเพื่อน และเห็นว่าเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็นจะขาดเสียมิได้ ในการทำอะไรทุกอย่างมักต้องอาศัยเพื่อน ปัญหาจึงปรากฏเสมอว่าถ้าหากไปรวมกับกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็อาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคมได้ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นที่ได้รับ ความสนใจเป็นพิเศษจากสังคมทุกระดับในขณะนี้ คือ การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งปัจจุบันถือว่าเป็นปัญหาทางสังคมในระดับชาติ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างก็ตื่นตัวเพื่อร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้

ปัญหานักเรียนอาชีวศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทนั้นมีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 โดยกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดการแข่งขันกีฬาประจำปี เพื่อเน้นเรื่องการเมืองมีน้ำใจนักกีฬา (Sporting Spirit) แต่ปรากฏว่านักเรียนในกลุ่มผู้แพ้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีความประพฤติเกรงมักก่อเหตุทะเลาะวิวาทบ่อยครั้งหลังเสร็จสิ้นการแข่งขัน ซึ่งเป็นการชกต่อยกันเป็นส่วนใหญ่ การตีกันแบบเป็นศัตรูคู่อริประจำโรงเรียนนั้นน่าจะมาจากการทะเลาะวิวาทของโรงเรียนช่างกลปทุมวันกับโรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย มูลเหตุดั้งเดิมเกิดจากการแข่งขันกีฬานักบอลเมื่อประมาณปี 2511-2512 ที่สนามกีฬาแห่งชาติ การก่อเหตุทะเลาะวิวาทครั้งนั้นมีการใช้ระเบิดและอาวุธต่าง ๆ จำนวนมาก การชกต่อยตีกันแม้จะไม่ได้มีความเสียหายด้านชีวิตและทรัพย์สินมากนัก แต่เนื่องจากประชาชนไม่คุ้นเคยต่อเหตุการณ์ ดังกล่าวจึงถือเป็นเรื่องใหญ่ เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้มีการแบ่งนักเรียนอาชีวศึกษาออกเป็น 2 พวก คือ พวกนักเรียนอุเทนถวาย เรียกว่า “ช่างก่อสร้าง” และพวกนักเรียนปทุมวันเรียกว่า “ช่างกล” (เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว, 2533, หน้า 4 อ้างถึงใน วัชรพันธ์ ประดิษฐ์พงษ์, 2544, หน้า 3-4)

การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนได้มีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ในอดีตการทะเลาะวิวาทมักจะเป็นการทำร้ายด้วยอาวุธ เช่น ไม้เท้า เหล็ก มีด ระเบิดขวด หรือสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถเป็นอาวุธได้ เป็นการทำร้ายและต่อสู้กันในลักษณะของการตะลุมบอน การใช้อาวุธปืนยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก แต่ในปัจจุบันการทะเลาะวิวาทกันมักจะใช้อาวุธปืนเป็นส่วนมาก ทำให้การทะเลาะวิวาทแต่ละครั้งจะมีผู้บาดเจ็บสาหัส หรือเสียชีวิต และสถานที่ของการทะเลาะวิวาทนั้นมักเกิดในที่สาธารณะ เช่น ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า ป้ายรถประจำทาง หรือบริเวณหน้าโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งทำให้ผู้ที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือประชาชนทั่วไปได้รับบาดเจ็บไปด้วย และจากสถิติของกองกำกับการสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติระบุว่าผู้ที่ก่อเหตุและพยายามจะก่อเหตุเกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย โดยเพศหญิงมีสัดส่วนที่น้อยมาก และจากสถานการณ์ปัจจุบันเห็นได้ชัดว่า รูปแบบวิธีการและสถานที่ของการทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนนักศึกษา มีลักษณะพัฒนาการตามบริบทของความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม จะพบว่า เด็กและเยาวชนมีการรวมกลุ่มกันตามห้างสรรพสินค้าใหญ่ตามแหล่งบันเทิงที่ตอบสนองความต้องการตามวิถีชีวิตแบบวัยรุ่นสมัยใหม่ไม่ว่าจะเป็นการพบปะหรือการแสวงหาความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อกลุ่มนักเรียนมารวมตัวกันซึ่งมีหลายสถาบันทำให้มีการเขม่นกันและนำไปสู่การก่อเหตุทะเลาะวิวาท (คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมวุฒิสภา, 2546, หน้า 2-5) การทะเลาะวิวาทของนักเรียนนับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลทั้งที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมมากขึ้น รวมถึงความถี่ในการก่อเหตุของนักเรียนอาชีวศึกษามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น (เสรี ภัทรพิศาล, 2546, หน้า 48)

จากสถานการณ์ปัญหาความรุนแรงในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่เพิ่มมากขึ้นและการใช้ความรุนแรงที่ส่งผลกระทบกว้างขวางกว่าการทะเลาะวิวาทของคู่ขัดแย้งของกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่างเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเฉพาะกับเด็กนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ทศวรรษและยังคงเป็นบรรยากาศทั่วไปของสังคมอาชีวศึกษาในกรุงเทพฯ จากจุดเริ่มต้นที่มูลเหตุของความขัดแย้งมีสาเหตุจากการแข่งขันกีฬาการก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายนักเรียนนักศึกษาในโรงเรียนที่ถือว่าเป็นคู่ปรปักษ์เกิดขึ้นอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทั้งมีสาเหตุของความขัดแย้งและ ไม่มีความขัดแย้งกับผู้ถูกทำร้ายและความเสียหายมักจะมี ความรุนแรงถึงชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัสก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะกระตุ้นให้ฝ่ายหนึ่งออกมาก่อการก่อเหตุความรุนแรงในลักษณะ“เอาคืน”และจะ เป็นการช่วยทำให้กระจายวงกว้างออกไปเพราะการตอบโต้หรือแก้แค้นทำให้กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกแนวปฏิบัติและมาตรการในการแก้ปัญหาอยู่บ้าง แต่ในช่วง 3 ทศวรรษมานี้ปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกลงโดยพื้นฐาน การแก้ไขปัญหในระดับโรงเรียนและระหว่างโรงเรียนหรือความพยายามแก้ไขปัญหาร่วมกันในระดับเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนยังคงมีอยู่บ้าง น้อยบ้าง ตามสถานการณ์ของแต่ละสถาบัน

ผลจากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดวิธีการแก้ไขและป้องกันปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษานั้น พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของนักเรียนนักศึกษาในเรื่องของการทะเลาะวิวาทนั้นเกิดจากองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน ทั้งด้านครอบครัว เศรษฐกิจ และ โรงเรียน ซึ่งแต่ละด้านนั้นเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกับเด็กเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัจจัยด้านบรรยากาศครอบครัว ด้านบรรยากาศโรงเรียน และสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ควรมีการเอาใจใส่ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการแก้ไขและป้องกันมิให้เกิดปัญหาการทะเลาะวิวาทของเยาวชนต่อไป

โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ. เป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองทัพบก โดยมีเจ้ากรมการขนส่งทหารบกเป็นผู้รับใบอนุญาต ข้อมูลด้านงานปกครองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมาพบว่า สถิตินักเรียนนักศึกษาของโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ขส.ทบ. ที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทและเกิดความสูญเสียโดยมีอัตราความถี่และความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2544 คิดเป็นร้อยละ 11.67 และในปี พ.ศ. 2546 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22.88 และเมื่อเปรียบเทียบเฉพาะจำนวนของผู้ที่มีพฤติกรรมที่ชอบก่อเหตุทะเลาะวิวาทและถูกลงโทษในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า เพิ่มขึ้นร้อยละ 96.07 ซึ่งเหตุการณ์ล่าสุดได้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2547 บริเวณเขตจตุจักร ใกล้กับสำนักงานการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย นักเรียนของโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล

ขส.ทบ. ได้ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับนักเรียนอีกโรงเรียนหนึ่งที่อยู่ในย่านนั้น และมีผู้ใช้อาวุธปืนยิงขึ้นไปบนรถประจำทางสาย 52 ที่วิ่งผ่านบริเวณดังกล่าว ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ถือได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่รุนแรงมากครั้งหนึ่งของโรงเรียนเป็นสาเหตุให้ทางกระทรวงศึกษาธิการต้องส่งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบสภาพความเป็นไปของ โรงเรียนและขอทราบแนวทางแก้ไข

ผู้วิจัย ในฐานะผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ. ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบคำสั่ง ประกาศ และนโยบายของทางราชการและดำเนินการอบรมสั่งสอนเผยแพร่ความรู้ ปลูกฝังวัฒนธรรม ค่านิยม เอกฉัตรไทย การส่งเสริมความสามัคคีในหมู่ครูและนักเรียนได้พิจารณาเห็นว่า การที่นักเรียนนักศึกษาโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ. ซึ่งเป็นความหวังของพ่อแม่ ของสังคมและเป็นอนาคตของประเทศไทย มีพฤติกรรมการก่อเหตุทะเลาะวิวาทและใช้ความรุนแรงนั้นเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องและยั่งยืน ปัจจุบันนี้การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาในความปกครองได้มีอัตราที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อัตราความสูญเสียเพิ่มขึ้นอย่างน่าวิตก เกิดเป็นผลกระทบในเชิงลบต่อการบริหารจัดการของคณะผู้บริหารของโรงเรียนโดยตรง จากสาเหตุดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อการแก้ปัญหาและป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัย นักเรียนอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม โรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ. เพื่อให้ได้ชุดฝึกอบรมที่มุ่งเน้นวิธีการแก้ไขปัญหาและป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยนี้จะนำไปเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาที่ต้องการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการในการแก้ไขปัญหาละเอียดและป้องกันการเกิดการทะเลาะวิวาทของนักเรียนในสถาบันหรือระหว่างสถาบัน รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ที่นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายทางด้านการอาชีวศึกษาและการจัดกิจกรรมของนักเรียนนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ที่ประกอบด้วยการสร้างและพัฒนาชุดฝึกอบรม การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมและประเมินผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมสำหรับการแก้ไขและป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแก้ไขและป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาการสร้างและพัฒนาชุดฝึกอบรม สำหรับการแก้ไขและป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ภายใต้ชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม (Ethical Based) การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม (Mentoring Based) การรับรู้เกี่ยวกับสังคม (Social-Cognitive Based) และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียน (School-Parenting-Students Based) นอกจากนั้นจะทำการศึกษาผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อการแก้ไขปัญหาและป้องกันการทะเลาะวิวาทกับนักเรียนของ โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เพื่อดำเนินการพัฒนาชุดฝึกอบรมการแก้ปัญหาและป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาต่อไป

2. การศึกษาครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยและพัฒนา โดยนำเสนอรูปแบบชุดฝึกอบรมเพื่อการแก้ไขปัญหาและการป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาที่พัฒนาได้โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 21 คน พิจารณาและให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะ 2 รอบ และให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอีก 1 รอบ เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่กำหนดไว้ จำนวน 25 คน แล้วดำเนินการประเมินประสิทธิภาพการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อการแก้ไขปัญหาและการป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบชุดฝึกอบรมที่เหมาะสมต่อไป

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น คือ การใช้ชุดฝึกอบรม สำหรับการแก้ไขปัญหาและป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาและป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่

3.2.1 คุณธรรมและจริยธรรม

3.2.2 ภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม

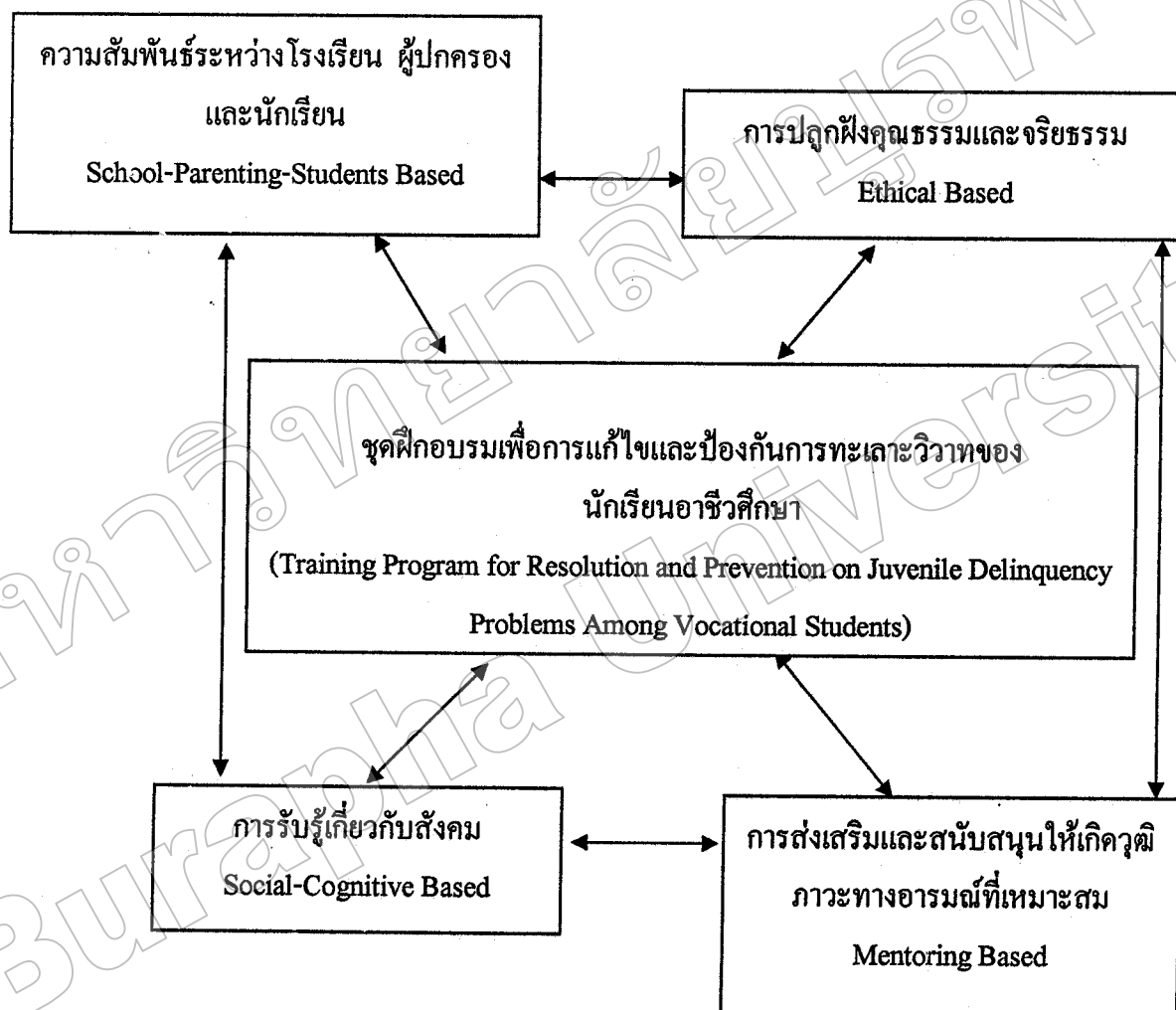
3.2.3 การรับรู้เกี่ยวกับสังคม

3.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียน

กรอบความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาชุดฝึกอบรมสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม โรงเรียนกองทัพกูปดัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ.ว่าชุดฝึกอบรมสำหรับการไขปัญหาและแนวทางการป้องกันการเกิดทะเลาะวิวาทกันของนักเรียนนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาควรมีวิธีและรูปแบบอย่างไร จึงจะช่วยแก้ไขปัญหาและป้องกันการทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งสามารถนำไปใช้กับสถานศึกษาที่มีบริบทที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม จากการศึกษาแนวความคิดของ Division of Violence Prevention National Center for Injury Prevention and Control Center for Disease Control and Prevention Atlanta แห่งมลรัฐจอร์เจีย ซึ่งมุ่งเน้นการป้องกันการเกิดความรุนแรงในเด็กและวัยรุ่นโดยใช้กระบวนการรับรู้ทางด้านสังคมเป็นหลัก (Strategies to Prevent Youth Violence) การเยี่ยมบ้านเด็กและเยาวชน (Home-Visiting Strategies) และการใช้ครอบครัวเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา (Parent-and Family-Based Strategies) แนวความคิดของ The Indiana Education Policy Center โดยใช้กระบวนการพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เริ่มต้นจากโรงเรียนที่มีบริบทที่แตกต่างกันก่อน (The Safe and Responsive Schools Project) และแนวคิดของ แบนดูรา (Bandura, 1973, pp. 203-204) ที่กล่าวถึงความรุนแรงและความก้าวร้าวไว้ว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาของ ฟรอยด์ (Freud, 1961) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความไม่สมดุลขององค์ประกอบสภาพจิตใจส่งผลให้เกิดความก้าวร้าว ซิกส์ และแมทซา (Syke & Matza, n.d. อ้างถึงใน ป. รัตนปัญญา, 2545, หน้า 63-64) ยังได้เสนอทฤษฎีกลวิธีสร้างความเป็นกลาง (Techniques of Neutralization) ซึ่งเป็นวิธีคิดเข้าข้างตนเองเมื่อกระทำผิด นอกจากนั้น เมอร์ตัน (Merton, 1980, p. 12) ยังได้เสนอทฤษฎีโครงสร้างและการควบคุมทางด้านสังคมที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายและวิธีการดำรงตนอยู่ในสังคมนั้น ผู้วิจัยยังได้ศึกษาผลงานของนักวิชาการไทยที่น่าเสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น ได้แก่ อ้อมเดือน สดมณี (2546) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมความก้าวร้าว สภาพเชิงจิตสังคมของวัยรุ่น ลักษณะจิตสังคมเพื่อการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น รวมทั้งการฝึกเพื่อสร้างเสริมพลังจิตในลักษณะการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาท จากเอกสารที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปและสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการพัฒนาชุดฝึกอบรมสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมโดยประกอบเป็นหน่วยการเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่

1. การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
2. การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม
3. การรับรู้เกี่ยวกับสังคม
4. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียน

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ชุดฝึกอบรมสำหรับการแก้ไขปัญหาและป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ที่นำมาทดลองใช้กับนักเรียนของโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

2. ได้ชุดฝึกอบรมสำหรับการแก้ไขปัญหาและการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในสถาบันอาชีวศึกษาที่มีบริบทที่แตกต่างกัน
3. เป็นต้นแบบของชุดฝึกอบรมสำหรับการแก้ไขปัญหาและการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทเพื่อนำไปพัฒนาชุดฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม
4. สามารถนำชุดฝึกอบรมสำหรับการแก้ไขปัญหาและการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนในระดับอาชีวศึกษาที่พัฒนาได้ไปทำการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่จะเป็นสาเหตุสำคัญของการทะเลาะวิวาทในอนาคต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อการแก้ไขปัญหาและป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการสร้างและพัฒนาวิธีการ/ กิจกรรมที่เป็นชุดที่ใช้สำหรับการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาภายใต้กรอบขององค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ด้านการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม (Ethical Based) หมายถึง กระบวนการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนอาชีวศึกษาเกิดจิตสำนึกที่ดี ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้อง มีกิจกรรมประกอบด้วย การอบรมให้ความรู้เรื่องคุณธรรม-จริยธรรมในทุกรายวิชา การฟังการบรรยายธรรม การฝึกปฏิบัติ การศึกษาดูงานนอกสถานศึกษา การทดสอบและประเมินผลจิตใจตนเอง
 - 1.2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม (Mentoring Based) หมายถึง กระบวนการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการสร้างเสริม สนับสนุนให้นักเรียนอาชีวศึกษาเกิดภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนช่วยเหลือกันและกัน การเรียนรู้ที่อาศัยต้นแบบที่ดี การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการตัดสินใจในเชิงบวก กิจกรรมประกอบด้วย การฟังการบรรยาย การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมโครงการให้คำแนะนำทางด้านจิตวิทยา
 - 1.3 ด้านการรับรู้เกี่ยวกับสังคม (Social-Cognitive Based) หมายถึง กระบวนการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนอาชีวศึกษารับรู้เกี่ยวกับสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคม การปรับตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การดำรงชีวิตอย่างมีความหมายรวมทั้งการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม กิจกรรมประกอบด้วย การฟังการบรรยาย การศึกษาดูงานนอกสถานศึกษา การปฏิบัติตนเพื่อบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

1.4 ด้านครอบครัวสัมพันธ์ (Parent and Family Based) หมายถึง กระบวนการฝึกอบรม ที่มุ่งเน้นให้ครอบครัวของนักเรียนอาชีวศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์แบบในด้านความประพฤติและการปฏิบัติตน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ผู้ปกครองของนักเรียนอาชีวศึกษา ตั้งแต่เริ่มต้นการดำเนิน โครงการจนกระทั่งสิ้นสุด โครงการ กิจกรรมประกอบด้วย การเยี่ยมบ้าน การเข้าร่วมการรับฟังบรรยาย การร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กับนักเรียนอาชีวศึกษา

2. ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม หมายถึง

2.1 ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนก่อนการเข้ารับการฝึกอบรม หลังการเข้ารับการฝึกอบรมและการติดตามผลการฝึกอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบผลการประเมิน

2.2 ร้อยละ 80 ของผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรม อยู่ในระดับเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด

2.3 ร้อยละ 80 ของผลการประเมินความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อชุดฝึกอบรม อยู่ในระดับเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด

3. พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแก้ไขและป้องกันปัญหาการทะเลาะวิวาท แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

3.1 คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย ความกล้าหาญ ตรงต่อเวลา มีความเสียสละ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตนได้ถูกต้องตาม หลักธรรมคำสอนของศาสนา

3.2 วุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างเหมาะสมเมื่อถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า มีความเข้าใจและแสดงอารมณ์ได้อย่างมีสติปัญญาและมีไหวพริบ สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ทุกสถานการณ์

3.3 การรับรู้เกี่ยวกับสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการปรับตัวตนเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบริบทในสังคมนั้น ๆ ภายในกรอบขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกัน

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจที่ดีต่อกัน ความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนที่เกิดขึ้น จากความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียน

4. โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ. หมายถึง โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งมีกองทัพบกเป็นเจ้าของ และได้มอบให้กรมการขนส่งทหารบกเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน

ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ และสาขาไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานไฟฟ้ากำลัง และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสาขาวิชาช่างยนต์ (สาขางานเทคนิคยานยนต์ และสาขางานการซ่อมบำรุงอากาศยาน) และสาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง (สาขางานเครื่องกลไฟฟ้า)

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนกึ่งสหกิจฝึกปฏิบัติ ช่างกล ขส.ทบ

6. การก่อเหตุทะเลาะวิวาท หมายถึง การใช้กำลังเข้าประทุษร้ายร่างกายนักเรียน นักศึกษาต่างโรงเรียน อันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เป็นอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ หรือถึงแก่ความตาย